

–Pour le bien de la Patrie j’apporte ma contribution :
mes richesses, mon travail et ma vie.

MICHAŁ KLEOFAS OGIŃSKI

Vilnius, le 29 avril 1794

CODE DE M. K. OGIŃSKI

« PRÉCEPTES À MON FILS »

Le prince Michał Kleofas Ogiński (1765-1833), personnalité de l’État et de la société et diplomate de l’ancienne République des deux Nations (États de Pologne et de Lituanie, ci-après « République »), membre du commandement de l’insurrection de Tadeusz Kościuszko, membre d’honneur du conseil scientifique de l’Université de Vilnius, défenseur de l’idée d’État lituanien et émigré politique, a écrit dans ses « Mémoires » : « S’il n’y avait pas eu le destin dramatique de la Patrie, je serais devenu compositeur ».

« Servir la Patrie ! », tel était le credo de la vie de cette personnalité exceptionnelle. Hélas, les événements historiques de la fin du XVIIIe siècle et de la première moitié du XIXe siècle ont déterminé que M. K. Ogiński a mérité la gloire éternelle non pour son action d’État et publique, mais pour son héritage musical, en particulier la polonaise « Adieu à la Patrie », testament intemporel du destin dramatique de la République. La République, qui, confronté au premier partage, avait commencé en 1773 à réaliser une réforme d’État de l’éducation de grande envergure, et adopté en 1791 la célèbre Constitution du 3 Mai (la première Constitution en Europe !), avait pris le chemin de développement d’un État moderne... Hélas, l’histoire n’a pas donné de temps à cet État pour corriger les erreurs de gouvernance précédentes, et établir des relations fiables avec les pays voisins. Après le troisième partage en 1795, le nom de la République a été effacé de la carte politique de l’Europe. Après l’échec de tous les efforts pour rétablir par les armes et les moyens diplomatiques la souveraineté de la Patrie perdue, et avec l’extension des répressions des autorités russes de l’époque contre les organisations patriotiques, M. K. Ogiński s’est résolu en 1822 à émigrer pour la seconde fois. Il s’est installé à Florence, où il est mort en 1833. Le panthéon de Santa Croce a accueilli ses restes.

Au fil du temps, le voile de l’oubli a recouvert les travaux de M. K. Ogiński, tout comme ceux de beaucoup d’autres personnalités éminentes de cette époque.

En 1985, les défenseurs de l’héritage culturel de Lituanie, de Biélorussie, de Pologne et de certains autres pays, ont souhaité ramener le souvenir de M. K. Ogiński dans la vie culturelle et politique internationale d’aujourd’hui, et ils ont préparé pour le 250e anniversaire de la naissance de M. K. Ogiński un programme d’études d’archives, de conférences scientifiques internationales, de festivals de musique, de expéditions éducatives et de publication de l’héritage écrit. En travaillant dans cette direction, ils ont progressivement révélé non seulement une vue panoramique de l’activité publique de M. K. Ogiński, mais aussi la sphère de sa vie privée, les traditions de la vie et les valeurs d’une famille

qui a élevé beaucoup de personnalités éminentes de l’État, de la société et de la culture. La lettre de M. K. Ogiński « Préceptes à mon fils » doit aussi être attribuée à cette sphère. Le compositeur l’a écrite à son fils Ireneusz en 1822 en l’envoyant en Italie pour ses études.

Les conseils, imprégnés par la sincérité, la sagesse et le discernement du père, reflètent les principales valeurs des intellectuels de cette époque : morale chrétienne, respect des parents, foi dans les libertés et droits naturels de l’homme, amour du travail, mode de vie sain et attention particulière pour la science et les connaissances.

Une grande partie des préceptes et conseils de cette lettre sont devenus réalité dans la vie adulte du fils de M. K. Ogiński, Ireneusz Kleofas Ogiński, après son départ pour Rietavas, petite ville de Lituanie occidentale. Là, sur les terres de la dernière résidence des princes Ogiński, des réformes sociales, initiées par I. K. Ogiński en 1835, se sont transformées en une percée unique de nouveautés éducatives, culturelles, scientifiques et techniques qui a donné à la Lituanie non seulement la première école agricole (1835), mais aussi une école professionnelle de musique de six ans (1872), la première ligne téléphonique (1882), la première centrale électrique (1892), les premières expositions agricoles internationales... Ces travaux ont été poursuivis par Bogdan et Michał, les fils d’Ireneusz. Tout cela confirme l’efficacité des « Préceptes à mon fils », et permet en même temps de fonder le développement de la coopération culturelle actuelle (et pas seulement) internationale d’aujourd’hui sur les bases de l’historicité. L’inscription du 250e anniversaire de naissance de M. K. Ogiński sur la liste des dates de commémoration de l’UNESCO, et la déclaration de 2015 en Europe année Michał Kleofas Ogiński devraient aussi ajouter des éléments significatifs à cette historicité.

VYTAS RUTKAUSKAS
Directeur
du Musée d’histoire culturelle
des Ogiński de Rietavas

DR. RAMUNĖ ŠMIGELSKYTĖ-
STUKIENĖ
Maître de conférences
de l’Université d’éduologie
de Lituanie

Vertėjai: Isabelle Chandavoine-Urbaitis ir Kęstutis Urbaitis
Translators: Isabelle Chandavoine-Urbaitis ir Kęstutis Urbaitis
Traducteurs: Isabelle Chandavoine-Urbaitis ir Kęstutis Urbaitis

© Regionų kultūrinių iniciatyvų centras, 2013
© Centre of the Regional Cultural Initiatives, 2013
© Centre des initiatives culturelles des régions, 2013
© Rietavo Ogińskių kultūros istorijos muziejus, 2013
© Ogiński Cultural History Museum of Rietavas, 2013
© Musée d’Histoire culturelle des Ogiński de Rietavas, 2013

Išleido Regionų kultūrinių iniciatyvų centras ir Rietavo Ogińskių
kultūros istorijos muziejus
Spausdino UAB „Petro ofsetas“,
Savanorių pr. 174D, Vilnius
Tiražas 1 000 egzempliorių

Published by Centre of the Regional Cultural Initiatives
and Ogiński Cultural History Museum of Rietavas
Printed by UAB “Petro ofsetas”
Savanorių prospectus 174D, Vilnius
Printed in 1 000 copies

Publié par le Centre des initiatives culturelles des régions
et le musée d’Histoire culturelle des Ogiński de Rietavas
Imprimé par la SARL « Petro ofsetas »
Savanorių prospectus 174D, Vilnius
Tirage: 1 000 exemplaires

Tėvynės labui
inėšu
savąją dalį:
turta, darba
ir gyvenimą.

MYKOLAS KLEOPAS
OGINSKIS

Vilnius, 1794-04-29

M. K. OGINSKIO „PRIESAŲŲ SŪNUI“ KODAS

Kunigaikštis Mykolas Kleopas Oginskis (1765–1833) – buvusios Abiejų Tautų Respublikos (Lenkijos ir Lietuvos valstybės, toliau – Respublikos) valstybės ir visuomenės veikėjas, diplomatas, Tado Kosciuškos sukilimo vadovybės narys, Vilniaus universiteto mokslo tarybos garbės narys, Lietuvos valstybingumo idėjos puoselėtojas, politinis emigrantas savo „Atsiminimuose“ rašo: „Jeigu ne dramatiškas Tėvynės likimas, būčiau tapęs kompozitoriumi“.

„Tarnauti Tėvynei!“ – toks buvo šios neeilinės asmenybės gyvenimo credo. Deja, istoriniai XVIII amžiaus pabaigos – XIX amžiaus pirmosios pusės įvykiai lėmė, kad M. K. Oginskiui ilgaamžė šlovė pelnė ne valstybinė ir visuomeninė veikla, o muzikinis palikimas, ypač polonezas „Atsisveikinimas su Tėvyne“ – nesenstantis Respublikos dramatiško likimo testamentas. Respublikos, kuri Pirmojo padalijimo akivaizdoje 1773 m. pradėjusi įgyvendinti plataus masto valstybinę švietimo reformą, 1791 m. priėmusi garsiąją Gegužės 3-osios Konstituciją (pirmąją Konstituciją Europoje!) buvo pasukusi modernios valstybės vystymosi keliu... Deja, istorija šiai valstybei pašykstėjo laiko ankstesnėms vaidymo klaidoms ištaisyti, patikimiems santykiams su kaimyninėmis šalimis sukurti. Po Trečiojo padalijimo 1795 metais Respublikos vardas buvo ištrintas iš Europos politinio žemėlapijo. Žlugus visoms pastangoms ginklu ir diplomatinėmis priemonėmis atkurti prarastos Tėvynės suverenitetą, plečiantis tuometinės Rusijos valdžios represijoms prieš patriotines organizacijas, M. K. Oginskis 1822 m. ryžosi antrą kartą emigruoti. Iškūrė Florencijoje. Ten 1833 m. ir mirė. Jo palaikui priglaudė Santa Croce panteonas.

Mykolo Kleopo Oginskio (1765–1833) portretas. 1805–1806.

Dail. Fransua Ksavjė Fabras (1766–1837). Lietuvos dailės muziejus
Portrait of Michał Kleofas Ogiński (1765–1833) by François-Xavier Fabre
(1766–1837). 1805–1806. Lithuanian Art Museum
Portrait of Michał Kleofas Ogiński (1765–1833) par François-Xavier Fabre
(1766–1837). 1805–1806. Musée des Beaux-Arts de Lituanie

Dailininko Juozas Vosylius freska „Kunigaikščiai Ogińskiai Rietavo istorijoje“
Fresco by the painter Juozas Vosylius “Dukes Ogiński in the history of Rietavas”
Fresque du peintre Juozas Vosylius « Les princes Ogiński dans l'histoire de Rietavas »

Ilgainiui, kaip ir daugelio kitų iškilų ano meto asmenybių, taip ir M. K. Ogińskio darbus uždegė užmaršties skraistė.

2005 m. Lietuvos, Baltarusijos, Lenkijos ir kai kurių kitų šalių kultūros paveldo puoselėtojai, siekdami sugrąžinti M. K. Ogińskio atminimą į šių dienų tarptautinį kultūrinį, politinį gyvenimą, parengė M. K. Ogińskio 250-ųjų gimimo metų sukakčiai skirtą archyvinių tyrimų, tarptautinių mokslinių konferencijų, muzikinių festivalių, pažintinių ekspedicijų, rašytinio palikimo leidybos programą. Kryptingai dirbant palaipsniui buvo atskleistas ne tikai panoraminis M. K. Ogińskio viešosios veiklos vaizdas, bet ir jo privatus gyvenimo erdvė, šeimos, kuri išugdė daug iškilų valstybės, visuomenės ir kultūros veikėjų, gyvenimo tradicijos bei puoselėtos moralinės vertybės. Joms priskirtinas ir M. K. Ogińskio laiškas „Priesakai sūnui“. Jį kompozitorius savo sūnui Irenėjui parašė 1822 metais, išlydėdamas jį studijoms į Italiją.

Tėvišku nuoširdumu, išmintimi ir įžvalgomis permelkti patarimai atspindi pagrindines ano meto šviesuomenės vertybes: krikščionišką moralę, pagarbą tėvams, tikėjimą prigimtinėmis žmogaus laisvėmis bei teisėmis, darbštumą, sveiką gyvenimo būdą ir ypatingą dėmesį mokslui bei žinioms.

Daugelis šio laiško pamokymų ir patarimų įsikūnijo subrendusiu M. K. Ogińskio sūnaus Irenėjaus Kleopo Ogińskio gyvenime, jam persikėlus gyventi į nedidelį Vakarų Lietuvos miestą Rietavą. Čia, paskutinės kunigaikščių Ogińskių rezidencijos valdose, I. K. Ogińskio 1835 metais inicijuoti socialiniai pertvarkymai peraugo į unikalų švietimo, kultūros, mokslo ir technikos naujovių proveržį, kuris davė Lietuvai ne tik pirmąją žemės ūkio mokyklą (1835 m.), bet ir profesionalią šešiametę muzikos mokyklą (1872 m.), pirmąjį telefoninį ryšį (1882 m.), pirmąją elektrinę (1892 m.), pirmąsias tarptautines žemės ūkio parodas... Šiuos darbus pratęsė Irenėjaus sūnūs Bogdanas ir Mykolas. Visa tai patvirtina „Priesakų sūnui“ veiksmingumą, tuo pačiu sudaro galimybę šiandieninio tarptautinio kultūrinio (ir ne tik) bendradarbiavimo plėtrą grįsti istoriškumo pamatais. Prasmingų bruožų šiam istoriškumui turėtų suteikti ir M. K. Ogińskio 250-ųjų gimimo metų įtraukimas į UNESCO minėtinių datų sąrašą, paskelbiant Europoje 2015-uosius metus Mykolo Kleopo Ogińskio metais.

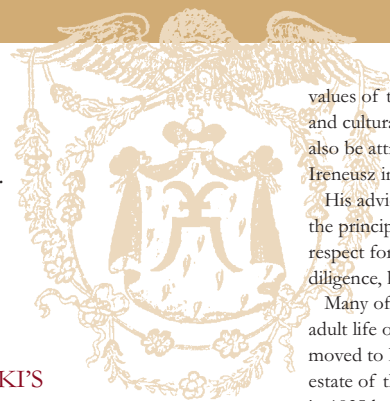
VYTAS RUTKAUSKAS
Rietavo Ogińskių kultūros istorijos
muziejaus direktorius

DR. RAMUNĖ ŠMIGELSKYTĖ-
STUKIENĖ
Lietuvos Edukologijos
universiteto docentė

*For the good of the Fatherland
I bring my contribution:
my wealth, my work and my life.*

MICHAŁ KLEOFAS
OGIŃSKI

Vilnius, 29th of April 1794

THE CODE OF M.K.OGIŃSKI'S “PRECEPTS FOR MY SON”

Duke Michał Kleofas Ogiński (1765-1833), state and public figure, diplomat of the former Republic of two Nations (states of Poland and Lithuania, henceforth “Republic”), member of the leadership of Tadeusz Kościuszko’s uprising, honorary member of the Scientific Council of the University of Vilnius, advocate of the idea of Lithuanian statehood, political exile, wrote in his “Memoirs”: “Had there not been the dramatic fate of the Fatherland, I would have become a composer”.

“Serve the Fatherland!” was the life credo of this exceptional personality. Unfortunately, the historical events of the end of the 18th century and the first half of the 19th century determined that M. K. Ogiński earned everlasting glory not for his state or public activity, but for his musical heritage, especially the polonaise “Farewell to the Fatherland”, an everlasting testament of the dramatic fate of the Republic. The Republic, facing its first partition, in 1773 began to implement a wide ranging state reform of education, in 1791 adopted the famous 3rd of May Constitution (first Constitution in Europe!), took the path of development of a modern state... Regrettably, history did not grant this state enough time to correct previous mistakes of governance, to establish reliable relations with neighbouring countries. After the third partition in 1795, the name of the Republic was erased from the political map of Europe. Following the collapse of all the efforts to restore by arms and diplomatic means the sovereignty of the lost Fatherland, with the spread of political repressions of the Russian authorities against the patriotic organizations, in 1822 M. K. Ogiński decided to emigrate for a second time. He settled in Florence and died there in 1833. The pantheon of Santa Croce gave shelter to his remains.

With the passage of time, the veil of oblivion covered the works of M. K. Ogiński, just as those of many other outstanding personalities of that time.

In 2005, the upholders of the cultural heritage of Lithuania, Belarus, Poland and several other countries, put forward the aim of returning the memory of M. K. Ogiński into the current international cultural and political life, prepared a program for the 250th anniversary of the birth of M. K. Ogiński, comprising archival studies, international scientific conferences, music festivals, knowledge gathering expeditions and publication of the written heritage. Working purposefully, they gradually revealed not only a panoramic view of the public activity of M. K. Ogiński, but also the sphere of his private life, the traditions and

values of the family, which brought up many distinguished state, public and cultural figures. M. K. Ogiński’s letter “Precepts for my son” should also be attributed to this sphere. The composer wrote it to his son Ireneusz in 1822, while sending him off for studies in Italy.

His advice, instilled with paternal sincerity, wisdom and insight, reflects the principal values of the intellectuals of that time: Christian morality, respect for parents, belief in the natural freedoms and rights of man, diligence, healthy lifestyle and special regard for science and knowledge.

Many of the precepts and advice of this letter were fulfilled in the adult life of M. K. Ogiński’s son Ireneusz Kleofas Ogiński, after he moved to Rietavas, a small town in western Lithuania. Here, on the estate of the last residence of dukes Ogiński, the social reforms, started in 1835 by I. K. Ogiński, developed into a unique proliferation of educational, cultural, scientific and technical innovations, which gave to Lithuania not only its first school of agriculture (1835), but also a professional six-year school of music (1872), the first telephone line (1882), first electric power plant (1892), first international agricultural expositions... This work was continued by Bogdan and Michał, sons of Ireneusz. All this confirms the effectiveness of “Precepts for my son” and at the same time gives a possibility to place the development of current cultural (and not only) international cooperation on the basis of historicity. The inclusion of the 250th anniversary of the birth of M. K. Ogiński into the list of commemorative dates of UNESCO and the declaration of 2015 in Europe the year of Michał Kleofas Ogiński should add meaningful features to this historicity.

VYTAS RUTKAUSKAS
Director Ogiński Cultural
History Museum
of Rietavas

RAMUNĖ ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ,
Ph. D. Associate professor
Lithuanian University of Educational
Sciences

1992 m. atkurto
Rietavo kunigaikščių
Ogińskių dvaro sodybos
parterio su istoriniais
žibintais ir portiko
kolonomis vaizdas

View of the parterre
in Rietavas estate of dukes
Ogiński, rebuilt in 1992, with
the historical lampposts and
portico columns.

Vue du parterre du domaine
des princes Ogiński
de Rietavas, reconstruit en
1992, avec les réverbères
et les colonnes du portique
historiques.

